

7565

328.14

U-78

1910

2010

ԹԻԻ 1 ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ս. Դ. ՀՆԶԱԿ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԻՉ ՄԱՐՄՆԻ

ԾՐԱԳԻՐ
ՍՕՍԻԱԼ ԴԵՄՕԳՐԱԹ
ՀՆԶԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

(ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ)

Բ 2001

1910

329.14

Ա-78

ԹԻԻ 1 ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ս. Դ. ՀՆԶԱԿ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ԿԵԴՐ. ՎԱՐԻՉ ՄԱՐՄԵՆԻ

329.142

Ս-78

ԾՐԱԳԻՐ
ՍՕՍԻԱԼ ԴԵՄՕԳՐԱԹ
ՀՆԶԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

(ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ)

1910

Կ. ՊՕԼԻՍ

Սոյն Ծրագիրը, ընկերակցութեանց օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն, երկու օրինակ ներկայացուցած ըլլալով ներքին գործոց նախարարութեան, ներկայ 1910 թուի Յունուարի 26 ին ստացած եւն մայրաքաղաքի կուսակալութենէն Նօ. 90 հաստատման պաշտօնագիրը, ըստ որում Սօսիալ Դեմօքրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը պաշտօնապէս կը ճանչցուի Օսմանեան կառավարութեան կողմէ իբր օրինական քաղաքական կուսակցութիւն:

Ս. Գ. Հնչակեան Կուսակցութեան Տանկասանի Կեդրոնական Վարիչ Մարմին

1910 Փետրուար 1/14

Կ. Պոլիս

1636-88
80293-աւ

ԾՐԱԳԻՐ

ՍՕՍԻԱԼ ԴԵՄՕԳՐԱԹ

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

(ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ)

ՄԱՍՆ Ա.

Մարդկության ստուար մեծամասնությունը կազմող աշխատավոր, արտադրող, ընչազուրկ (prolétariat=բռնկեթարիաթ), դասակարգը՝ որ ենթակայ է քարիթալիստ, սեպհականատէր և իշխող փոքրաթիւ դասակարգին (bourgeoisie=պուրժուազի), իր կատարեալ ազատագրութիւնը (Emancipation) կ'ունենայ միմիայն այն ժամանակ, երբ արտադրողները իրենք տէր կը դառնան արտադրութեան, չրջառնութեան և հաղորդակցութեան բոլոր միջոցներուն — ինչպէս են՝ հողերը, գործարանները, հանքերը, պանքաները, վարկային հաստատութիւնները, երկաթուղիները ևն. :

Ազատագրութիւն արտադրող դասակարգի՝ կը նշանակէ ազատագրութիւն ամեն մարդու, առանց ազգի, ցեղի և սեռի խտրութեան, հետեւաբար և քաղաքական ու տնտեսական կատարեալ ազատագրութիւն ամբողջ մարդկության :

Քարիթալիստական կարգերէ յառաջացած տնտեսական, քաղաքական և հասարակական ներկայ պայմանները իրենց

մէջէն բնական կերպով ծնունդ են տուած սեպհականութեան մէկ նոր ձեռի տարրերու, որով արտադրութեան բոլոր միջոցները պիտի պատկանին արտադրող դասակարգին:

Իր այդ պատմական նպատակին համեմու համար արտադրող դասակարգը, ամէն երկրներու մէջ, պէտք է կազմակերպուի որպէս քաղաքական ինքնուրոյն կուսակցութիւն, ջանալով իր արտադրութեան տակ առնել հասարակական և քաղաքական բոլոր միջոցները ու, բոլոր երկիրներու մէջ գտնուող համանման կուսակցութիւններու հետ, ձգտի առաջ բերել Սօսիալական (ընկերային) յեղաշրջումը:

Ընկերային այդ յեղաշրջմամբ արտադրող (բրօքթարիաթ) դասակարգը՝ տիրանալով քաղաքական, տնտեսական և հասարակական բոլոր օրկաններուն և կառավարութիւնը ամբողջապէս կեդրոնացնելով իր ձեռքը՝ վերջ պիտի դնէ դասակարգերու գոյութեան, հետեւապէս և դասակարգային կռուին, ու այդպիսով պիտի հաստատէ սօսիալիստական հասարակական կարգերը:

Այդ կարգերէն բխող ժողովրդային օրհնարութիւնը իրական կարեւորութիւն պիտի տայ ամբողջ հասարակութեանը և իւրաքանչիւր անհատին միջամտելու, քննելու և վճռելու հասարակական բոլոր գործերը:

Նոյն այդ հասարակական կարգերն են, որ լիովին և անբռնաբարելի կերպով պիտի նպաստեն իւրաքանչիւր անհատի և ամբողջ հասարակութեան անհատական, տնտեսական և հասարակական ուժերու, ընդունակութիւններու և կարողութիւններու բազմալուծմանի ու կատարեալ զարգացմանը և ներդաշնակ ու որոշ կերպով պիտի կանոնաւորեն հասարակական և տնտեսական բոլոր յարաբերութիւնները:

Ահա այդ է արտադրող դասակարգին պատմական ձգտումն ու նպատակը այն բոլոր երկիրներուն մէջ, ուր կը տիրէ արտադրութեան քարիթալիստական եղանակը. այդ է նաեւ բոլոր երկիրներու Սօսիալ-Դէմօքրատ կուսակցութեանց

(Parti Social-Démocrate) ձգտումն ու նպատակակէտը: Նոյն հասարակական կազմակերպութեան է, որ կը ձգտի հասնել Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը Տաճկաստանի մէջ:

ՄԱՍԵ Բ.

Տաճկաստանի մէջ գտնուող բոլոր ժողովուրդները՝ Հայ, Թուրք, Քիւրտ, Յոյն, Պուլկար, Արապ՝ ևն. ներկայիս մէջ կը գտնուին այնպիսի կարգերու տակ, որոնց վարչական, հարկային և տնտեսական սիսթէմներն աւերիչ և քայքայիչ են նոյն ժողովուրդներու արտադրող դասակարգերուն հանդէս:

Այդ ժողովուրդները կ'ապրին այնպիսի տնտեսական չորջանի մը մէջ, ուր մէկ կողմէն սկած են ծագիլ արտադրութեան քարիթալիստական կերպերը և միւս կողմէն կ'իյնան ու կը քայքայուին արտադրութեան նահապետական ձեւերը: Աւատական կազմակերպութեան մնացորդներն ալ յայտնի կերպով արդէնք են արտադրող, բրօքթարիաթ դասակարգի զարգացմանն ու յառաջդիմութեան: Միւս կողմէն ալ պուրժուազին յառաջ գալով կ'աշխատի երկրի քաղաքական ու տնտեսական դեկը իր ձեռքն առնել և զայն ծառայեցնել իր դատակարգային շահերուն:

Այդ բոլոր պայմաններու պատճառով Սօսիալ-Դէմօկրատ կուսակցութեան մը համար, ինչպէս է Հնչակեան Կուսակցութիւնը, սօսիալիստական-հասարակական կազմակերպութեան իրազօրծումը, բովանդակ Տաճկաստանի մէջ, այն է՝ Հայաստանի, Մակեդոնիոյ, Արաբիոյ, Ալպանիոյ ևն., կը յայտնուի որպէս գերազոյն նպատակ, որուն համեմու համար Կուսակցութիւնն կը դնէ հետեւեալ նուազագոյն պահանջները.—

Առաջ բերել ժողովրդական միահեծանութիւն, ու այդպիսով Տաճկաստանի մէջ ապրող ժողովուրդներու արտադրող դասակարգերուն կարեւորութիւն տալ միջամտելու քաղաքա-

կան բոլոր գործերուն. վերջնել այն բոլոր խոչնդոսները, որոնք արգելք կը դառնան անոնց անտեսական զարգացմանը և առհասարակ անոնց քաղաքակրթական (կուլտուրական) յառաջդիմութեանը: Ստեղծել քաղաքական այնպիսի պայմաններ, որոնք գործաւոր դասակարգին միջոց տան ազատօրէն արտայայտելու իր ձգտումներն ու պահանջները, հետզհետէ աւելի բարելաւելու աշխատանքի ծանր պայմանները, դասակարգային գիտակցութիւնն ձեռք բերելու, կազմակերպուելու իրեն ունոյն փառաքան մարմին և դիւրացնելու յառաջխաղացութիւնը գէպի գերագոյն նպատակը:

Այս բոլոր նկատումներուն հիման վրայ Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութիւնը իր նուագագոյն պահանջներով՝ կանգնած օրինական (légal) բարլամէնթարական հոգի վրայ պիտի ջանայ առաջ բերել ռամկավարական սահմանադրութեամբ նոր կարգեր, որոնց հիմնական պայմանները հետեւաւորներն են.

Ա. երկամեայ տեւողութեան իրաւունքով Լիազօր Օրէնադիր ժողով, որ իրաւունք ունի միահեծանօրէն քննելու և վճռելու երկրի քաղաքական, անտեսական ու հասարակական բոլոր հարցերն ու խնդիրները:

Բ. Տեղական (համայնքներու — նահիէ — գաւառակներու, գաւառներու և նահանգներու) վարչական ընդարձակ ինքնավարութիւն:

Գ. Թէ օրէնադիր ժողովի և թէ նահանգներու, գաւառներու, գաւառակներու և համայնքներու ինքնավար վարչութեանց համար ներկայացուցիչներ ընտրելու, ինչպէս նաև ընտրելու իրաւունք ունի ամէն քսանամեայ քաղաքացի առանց խտրութեան ազգի, ցեղի, դասակարգի, կրօնի և սեռի:

Դ. Ընդհանուր, հաւասար, գաղտնի, ուղղակի քուէարկութեան եղանակ (Système): Ամէն ընտրութենէ առաջ պէտք է մարդահամար ընել:

Ե. Ընտրութիւնները պէտք է կատարուին միաժամանակ, օրինական հանդստի օր մը:

Զ. Ժողովրդական բոլոր ներկայացուցիչներուն համար պետական գանձէն որոշ չափով ապրուստի միջոց յատկացնել:

Է. Ռէֆերանտումի (Référéndum) սկզբունքն ընդունիլ:

Ը. Դասերու ոչնչացումն: Բոլոր քաղաքացիներն՝ առանց ազգի, ցեղի, սեռի և կրօնի խտրութեան լիովին հաւասար ճանչնալ օրէնքին առջեւ:

Թ. Կատարեալ ազատութիւն մամուլի, խօսքի, խղճի, գումարման, ընկերակցութեանց, միութեանց, ընտրական պայքարի (Agitation), գործադուլներու, նոյնպէս և աշխատաւորներու միջազգային միութեանց:

Ժ. Անձի, բնակարանի և թղթակցութեանց անձեռնմխելիութիւն:

ԺԱ. Կրօնական բոլոր հաստատութիւնները կը պահպանուին միմիայն իրենց հետեւորդներու օժանդակութեամբ:

ԺԲ. Ժողովրդային ընդհանուր զինուորութիւն: Խաղաղ ժամանակ ժողովրդական միլիա:

ԺԳ. Ընդհանուր աշխարհիկ (laïque) պարտաւորեցուցիչ և ձրի կրթութեան սիստէմ: Կառավարական և տեղային ինքնավար մարմիններէ օժանդակութիւն չբաւորներուն: Երկու սեռի երեխաներու համար սրահասագիտական (professionnel) կրթութիւն:

ԺԴ. Բաղկացուցիչ ազգերը ազատ են ամէն տիպի տարական, միջնակարգ և բարձրագոյն վարժարաններ ունենալ մայրենի լեզուով, ապահովուած պետութեան և ինքնավար մարմիններու նպաստով: Պետական լեզուի դաստանդութիւնը պարտաւորիչ է:

ԺԵ. Իւրաքանչիւր քաղաքացի իրաւունք ունի ամենուրեք իր մայրենի լեզուով արտայայտուելու, թէ՛ գրաւոր եւ թէ՛ բերանացի: Բոլոր լեզուներն հաւասար իրաւունքով պիտի ճանչցուին պետական և հասարակական հիմնարկութեանց մէջ:

ԺԶ. Զրի դատավարութիւն: Զրի իրաւական հոգատարութիւն և օգնութիւն: Երգուեալ (jury) դատաւորներով դատարանական զրութիւն:

Ժէ. Իւրաքանչիւր քաղաքացի իրաւունք ունի սովորա-
կան կերպով դատի կանչելու ամէն մի պաշտօնեայ երդուեալ-
ներու դատարանին առաջ:

ԺԸ. Անցագիրներու վերացումն:

ԺԹ. Տեղափոխութեանց, արհեստներու և անտեսական
ձեռնարկութեանց բացարձակ ազատութիւն:

Ի. Յանիրաւի ամբաստանումներու, ձերբակալումնե-
րու և դատապարտումներու վիճակը հատուցումն:

ԻԱ. Մահուան պատժի իսպառ վերացումն:

ԻԲ. Զրի բժշկական խնամք: Առողջապահական հոգատա-
րութիւն:

ԻԳ. Միջազգային վէճերուն և բաղխումներուն (conflict)
վերջ տալ իրաւարարական առեանով (միջնորդ դատարան):

* *

Ժողովրդեան անտեսական դրութիւնը բարելաւելու համար
անհրաժեշտ է ձգտիլ իրականացնելու հետեւեալ պայման-
ները. —

Ա. Անուղղակի հարկերու իսպառ ոչնչացումն.

Բ. Հարկային ներկայ սիստեմի իսպառ վերացումն և հա-
տատումն հարկային յառաջատուական (progressif) սիստեմի՝
որոշ չափի կարողութենէ վեր՝ եկամուտներու և ժառանգու-
թեանց վրայ:

Գ. Գիւղացիներն ազատել պետական ամէն տեսակ յե-
տամնաց տուրքերէ և պարտքերէ:

Դ. Տարապարհակ (անկարեա) աշխատութիւնն արգիլել:

Ե. Հանրային պարտքի ջնջումն:

* *

Ինկատի ունենալով, որ Տաճկաստանի մէջ ժողովրդա-
կան-անտեսական առանձնայատուկ պայմաններէ առաջ եկած
է գործաւորական տաժանելի կացութիւն մը, որ ամէն կերպ
կը տանի զայն դէպի բարոյական, նիւթական ու ֆիզիքական
կատարեալ քայքայումն՝ կը պահանջուի:

Ա. Ութժամեայ բանուորական աշխատութիւն:

Բ. Շաբաթական 42 ժամ անընդհատ հանգիստ:

Գ. Արտակարգ աշխատութիւններն արգիլել, ինչպէս նաեւ
պայմանաժամէն դուրս աշխատութիւնը:

Դ. Ժողովրդային անտեսութեանց բոլոր ճիւղերուն մէջ
արգիլել գիշերային աշխատանքը, բացի այն ճիւղերէն, ուր
թեքնիքական պատճառներով կամ հասարակական-բանուորա-
կան շահի տեսակէտով անհրաժեշտ է, ըստ հայեցողութեան
բանուորական կազմակերպութեան:

Ե. Գիշերային աշխատանքը 5 ժամէն աւելի տեւելու չէ
և մէկ օրուան աշխատավարձ պիտի հաշուի:

Զ. Տասնեւ չորս տարեկանէն վար երեխաներուն արգիլել
աշխատանքը: 14-17 տարեկան երկսեռ պատանիներն աշխա-
ցնել օրական միայն վեց ժամ:

Է. Արգիլել կանանց աշխատանքը այն ճիւղերուն մէջ,
ուր նա վնասակար է կանացի կազմուածքին: Կիներն ազա-
տել աշխատանքէ՝ ծննդաբերութենէ 4 շաբաթ առաջ և 6
շաբաթ յետոյ, պահպանելով աշխատավարձի սովորական քա-
նակը այդ ամբողջ ժամանակուայ ընթացքին մէջ,

Ը. Բոլոր գործարաններու և ուրիշ ձեռնարկութեանց մէջ,
ուր կիներ կ'աշխատին, հիմնել մանկապատարաններ ծծկեր
և մանկահասակ երեխաներու համար, ստնտու կիներն ազա-
տել աշխատանքէ իւրաքանչիւր 3 ժամէն ոչ ուշ՝ և կէս ժա-
մէն ոչ պակաս ժամանակով:

Թ. Պետական տպահովագրութիւն հաստատել գործաւոր-
ներու ծերութեան և աշխատելու ընդունակութիւնը ամբող-
ջովին կամ մասամբ կորսնցնելու պարագային՝ քարթիթալիստ-
ներէն ատոր համար առնույաժ հարկէն կազմուած յատուկ
գերաձագլխի (fonds) հաշուով:

Ժ. Զեռնարկողներուն արգիլել ո՛ր և է գրամական զեղչ
ընել աշխատավարձէն, ինչ պայմանի տակ և ինչ տեսակ գոր-
ծադրութեան համար ալ որ անոնք նշանակուած բլան (տու-
գանք և այլն):

ԺԱ. Նշանակել ժողովրդային անտեսութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ ըստ բաւականին գործարանային տեսուհներ և անոնց հակողութիւնը տարածել բոլոր ձեռնարկներուն վրայ, ի թիւս որոց և պետական, ուր վարձու աշխատանքը կը կիրարկուի: Տնային սպասաւորներու աշխատանքն ալ նոյն հակողութեան պիտի ենթարկուի: Տեսուհիներ նշանակել այն ճիւղերուն մէջ, ուր կը կիրարկուի կանացի աշխատանքը: Արտօնել գործաւորներու ընտրած և պետութենէն վարձաւորուող ներկայացուցիչներուն մասնակցելու գործարանային օրէնքներու կիրառութեան վրայ հսկելու գործին, ինչպէս և աշխատանքի գնահատման, նիւթերն և աշխատանքի արդիւնքներն ընդունելու և մերժելու խնդիրներուն վրայ:

ԺԲ. Ապրանքով աշխատավարձին վճարելն արգիլել: Որոշ օր նշանակել շարժու մէջ, աշխատանքի ժամանակ, վճարելու աշխատավարձը: Աշխատավարձը վճարել հնչուն դրամով, առանց ր և է կանխապայման աչքի առաջ ունենալու:

ԺԳ. Ձեռնարկողներու կողմէն գործաւորներու բնակութեան յատկացուած շէնքերուն վրայ նշանակել հակողութիւն տեղական ինքնավար մարմիններու կողմէ և գործաւորներէն ընտրուածներու մասնակցութեամբ, որպէս զի հոն առողջապահական պայմաններն յարգուին և բնակարաններու ներքին կարգն ու կանոնը և վարձման պայմանները նպաստաւոր կերպով դասաւորուին գործաւորներուն համար: Ըստ որում պաշտպանել գործաւորներու՝ որպէս մասնաւոր անձ և քաղաքացի՝ կեանքն ու իրաւունքները ձեռնարկողներու կամայականութիւններէն:

ԺԴ. Աշխատավարձի նուազագոյն (minimum) սակ ընդունիլ:

ԺԵ. Կանոնաւոր առողջապահական բժշկական հակողութիւն հաստատել այն բոլոր հիմնարկութիւններուն մէջ, ուր վարձու աշխատանք կը կիրարկուի, որպէս զի առողջ, բշկ. այդ կազմակերպութիւնը անկախ լինի գործատէրերէն: Գործատէրերով հաշուով ձրի բժշկական օգնութիւն գործա-

ւորներուն և անոնց՝ վարձատրութիւնը շարունակել հիւանդութեան ժամանակ:

ԺԶ. Աշխատանքը պաշտպանող օրէնքները խախտելու պարագային գործատէրերը ենթարկել քրէական պատասխանատւութեան:

ԺԷ. Գործաւորներու և գործատէրերու համահաւասար ներկայացուցիչներէ կազմել դատարաններ ժողովրդական անտեսական բոլոր ճիւղերուն մէջ:

ԺԸ. Պարտաւորցնել ինքնավար մարմինները արդիւնագործութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ հիմնելու միջնորդ գրասենեակներ (աշխատանքի պօստ), գործաւորական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներու հակողութեան ներքեւ, տեղական ու եկւոր գործաւորներուն գործ հայթայթելու համար:

* *

Նկատելով որ Տաճկաստանի մէջ տիրապետող կը հանդիսանայ մանր ճարտարագործութիւնն և մանր հողատիրութիւնը, և ի նկատի ունենալով որ հոս խոշոր ճարտարագործութիւնը, ինչպէս նաեւ հողի քարթիթալիզատիօնը տակաւ առ տակաւ կը մանեն իրենց զարգացման առաջին փուլին մէջ, Ս. Դ., Հնչակեան Կուսակցութիւնը հողային խնդրի նկատմամբ կ'ընդունի հետեւեալ ուղեգիծը.

Ա. Վերցնել այն բոլոր օրէնքները և տեղական սովորութիւնները, որք արգելք կը հանդիսանան գիւղացուն արնօրինել իր հողերը:

Բ. Վերցնել ճորտատիրական յարաբերութեանց մնացորդները:

Գ. Մարապաներու շահագործման դէմ հովանաւորիչ օրէնքներ պահանջել:

Դ. Աշխատաւոր ժողովուրդէն՝ ամէն պարագայի տակ բռնի խլուած հողերը վերադարձնել իրենց նախկին տէրերուն:

Ե. Պետութեան օժանդակութեամբ, ինչպէս և տեղական ինքնավար մարմիններու օժանդակութեամբ ու կանխահաճ

հաւանութեամբ գաղթականութիւններ հաստատել ազատ հոգերու վրայ :

Զ. Պետութեան և ինքնավար մարմիններու օժանդակութեամբ հնարաւորութիւն տալ մանր հողատէրերուն , որոնք կը մշակեն հողը միայն իրենց ուժով :

1) Ներմուծել հողի մշակութեան մեքենայական սիւթէմ և ձրի օգտուել այդ մեքենաներէն :

2) Սերմ և պարարտութեան նիւթեր գնել — մատակարարել :

3) Երկրագործական արդիւնքներն ի վաճառ հանել :

4) Հիմնել գիւղատնտեսական գիտելիքներու լսարաններ և տիպար ազարակներ :

Է. Մանր հողատէրերու հողերուն վրայ գրուած ծանր : հարկերը թեթեւցնել :

ՄԱՍՆ Գ.

Ազգային խնդիրներու նկատմամբ պաշտպանել թաղիացուցիչ ազգութիւններու քաղաքական շահաւէտները : Ժըխտել մէկ ազգի ստորադասումը միւսին : Ազգութիւնները որպէս պատմական անհատականութիւններ ազատօրէն զարգանալու , յառաջդիմելու ամէն պայմաններ պիտի ունենան , առանց որ և է սեղմումի մէկի կամ միւսի կողմէն :

Սօսիալական (ընկերային) , տնտեսական , քաղաքական ո՛չ մի խոչընդոտ պիտի ըլլայ ազգութեան մը անկաշկանդ յառաջադիմութեան և բարգաւաճման առջեւ , այնպէս որ ազգութիւններու թագաւորական հաւասարութիւնը եւ ինքնորոշման ակրդքունքը անձեռնմխելի եւ անխտելի իրաւունք կը հանդիսանայ :

ՄԱՍՆ Գ.

Ս. Գ. Հնչակեան Կուսակցութեան յառաջադրեալ նպատակն հասնելու միջոցներն են՝ բարլամէնիական գործունէութիւն , բրթականտ , արհեստակցական և գիւղացիական միութիւններ , գործադուլներ , գործաւորական արտադրող և սպառող համագործակցական ընկերութիւններ (Coopératif) , կրթական-կուլտուրական հիմնարկութիւններ և այլ այն բոլոր միջոցներն ու եղանակները , որք միջազգային Սօսիալ-Դէմօքրատիայի պայքարի զէնքերը կը համարուին :

ՄԱՍՆ Ե.

Սահմանադրական Թուրքիոյ հանդէպ միտել ամեն տեսակ անկասողականութիւն (Séparatisme) :

Ազնիւ նկարագիր ունեցող ամեն քաղաքացի , առանց ազգի , սեռի եւ կրօնի խտրութեան , որ զիսկապար կրնդունէ Կուսակցութեան նշանակելու որը քան իրեն յաջողած է , կրնայ անդամակցի Սօսիալ-Դէմօքրատիային Կուսակցութեան :

Թուրքիոյ ընդհանուր Սօսիալ-Դէմօքրատիայի կազմակերպչական գործն ընդունել խառն ըստ ազգութեան սիւթէմի , աչքի առաջ ունենալով որ կազմակերպչական այդ սիւթէմը միակ նպատակաւ եղանակն է Սօսիալիստական գաղափարներու և գրականութեան տարածման համար , նամանաւանդ Թուրքիոյ մէջ , ուր լեզուի և կուլտուրական զարգացման խտրականութիւնն ահագին է և անվերածելի :

Սօսիալիստական տեսակէտով Հնչակեան Կուսակցութիւնը պիտի աշխատի ընդհանուր Տաճկաստանի մէջ առաջ բերել Սօսիալ-Դէմօքրատիական ազգային ֆրաքսիօններ (հատուածներ) բաղկացուցիչ ազգութիւններու մէջ , որոնք պիտի կազմեն միջազգային ընդհանուր Սօսիալ-Դէմօքրատիայի մէկ մասը :

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0040735

Գիւն 40 փարս

